Huddinge

SKOLBIBLIOTEKSPLAN
Datum: 2026-11-17
Diarienummer: GSN-2026/614

Skolbiblioteksplan för Huddinges kommunala grundskolor

Skolbiblioteksplanens syfte och utgångspunkter

Denna skolbiblioteksplan utgör en gemensam grund för arbetet med skolbibliotek i Huddinge kommuns kommunala grundskolor och omfattar verksamheten i förskoleklass, grundskola och fritidshem. Planen har tagits fram med stöd av 2 kap. 24 c § skollagen och syftar till att skapa samsyn och bidra till likvärdighet i fråga om skolbibliotekens tillgänglighet och verksamhet. Planen ska också bidra till att skolbiblioteket används som en resurs för barns och elevers lärande, språkutveckling, läsning samt medie- och informationskunnighet.

Enligt skollagen är ett skolbibliotek en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen (2 kap. 24 a § skollagen). Huvudmannen ska i sin biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås.
Skolbiblioteksplanen konkretiserar därför hur Huddinge kommun som huvudman arbetar med skolbibliotek och ger en gemensam riktning för verksamheten. Planen beskriver skolbibliotekets uppdrag, förutsättningar och funktion i utbildningen samt ger stöd för att planera, genomföra och följa upp verksamheten.

Planen ger rektorer, skolbiblioteksspersonal, lärare, personal i fritidshemmet och övrig personal en gemensam utgångspunkt i arbetet med skolbibliotek. Genom gemensamma mål och en gemensam riktning skapas förutsättningar för en likvärdig och ändamålsenlig skolbiblioteksverksamhet, samtidigt som verksamheten kan organiseras utifrån elevernas behov och skolans lokala förutsättningar.

Skolbibliotekets uppdrag

Språket är grunden för allt lärande; genom språket tänker, kommunicerar och skapar vi mening. Skriftspråket intar en särskilt central plats i lärandet och genom det delas och bevaras kunskap mellan människor, kulturer och generationer. En god läsförmåga är en av de viktigaste förutsättningarna för att tillägna sig kunskap, delta i samhället och fortsätta lära genom hela livet. I dagens informationsrika värld är förmågan att söka, granska och värdera information samt att tänka kritiskt en viktig del av elevernas lärande. Att utveckla dessa förmågor hos alla elever är en av skolans mest grundläggande uppgifter och skolbiblioteket är en viktig resurs i det arbetet.

Skolbibliotekets verksamhet kan beskrivas utifrån två delar som förutsätter varandra:

- **En materiell del** som utgörs av en tillgänglig lokal med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier, ställda till elevernas och lärarnas förfogande.
- **En funktionell del** som utgörs av skolbibliotekets pedagogiska uppdrag. Skolbiblioteket används som en pedagogisk resurs i undervisningen och bidrar, i samverkan med lärare och övrig pedagogisk personal, till elevernas läs-, språk- och kunskapsutveckling samt medie- och informationskunnighet. Det kan exempelvis innebära att stödja elevernas läsning och tillgång till litteratur samt att bidra till elevernas förmåga att söka, granska, värdera och använda information.

De båda delarna är beroende av varandra. Ett mediebestånd behöver kompletteras med en pedagogisk verksamhet för att fullt ut bidra till elevernas lärande, samtidigt som den pedagogiska verksamheten behöver tillgång till ett relevant och ändamålsenligt medieutbud. Skolbiblioteksplanen omfattar därför både skolbibliotekets materiella och funktionella dimension.

Skolbibliotekets ändamål

Skolbibliotekets ändamål är enligt 2 kap. 24 b § skollagen och 2 § bibliotekslagen:

- att främja elevernas läsande
- att främja elevernas medie- och informationskunnighet
- att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning och förståelse för demokratiska grundvärderingar. Skolbiblioteket ska även främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Hur ändamålen konkret ska uppnås beskrivs nedan under rubriken mål för skolbibliotek.

Mål för skolbibliotek

En välfungerande skolbiblioteksverksamhet kräver tydliga mål samt regelbunden uppföljning för att följa verksamhetens kvalitet och dess betydelse för elevernas lärande och utveckling. Därför ingår skolbiblioteket och dess verksamhet som en del i det systematiska kvalitetsarbetet på den enskilda skolan med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna och behoven, och som en del av huvudmannens centrala uppföljningar kring undervisningens kvalitet.

Rektors ansvar

Rektor ansvarar för att skolbibliotekets verksamhet ges förutsättningar att bidra till utbildningens mål. Det innebär att rektor ansvarar för att organisera och skapa förutsättningar för skolbiblioteksverksamheten utifrån skollagens krav, denna plan, elevernas behov och skolans lokala förutsättningar.

Skolbiblioteket – en del av undervisningen

- **Skolbiblioteket ska vara tillgängligt för eleverna och användas som en resurs i undervisningen**

- **Skolbiblioteket kan även vara en resurs i fritidshemsverksamheten och under elevernas fria tid**

- **Skolbiblioteket ska vara en integrerad del av undervisningen i det språk- och läsfrämjande arbetet**
  Skolbiblioteket används aktivt för att främja elevernas läsande, både som en del av undervisningen och på fritiden, exempelvis genom vägledning kring litteratur, högläsning, läsprojekt och boksamtal. Samverkan mellan skolbiblioteksersonal och lärare skapar förutsättningar för att skolbibliotekets kompetens och resurser kan bidra till elevernas läsande och lärande.

- **Skolbiblioteken ska vara en integrerad del av undervisningen i medie- och informationskunnighet**
  Skolbiblioteket används som en del av undervisningen för att utveckla elevers medie- och informationskunnighet. Skolbiblioteket kan tillsammans med lärare och övrig pedagogisk personal bidra till elevernas förståelse för yttrandefrihet, åsiktsfrihet och samhällets demokratiska grundvärderingar. Det kan till exempel ske genom undervisning i källkritik, källtillit och faktasökning, genom ett mångsidigt mediebestånd som ger eleverna möjlighet att tolka och värdera information, och genom samtalsmiljöer där eleverna får diskutera nätetikett och sitt eget ansvar i det offentliga samtalet.

- **Skolbiblioteket ska främja demokrati, bildning, kultur, utbildning och forskning**
  Detta sker genom att biblioteket är en mötesplats där olika perspektiv synliggörs, reflekteras kring och diskuteras, vilket kan stärka elevernas förståelse för sig själva och andra människor. Skolbiblioteket kan också bidra till att inspirera och förbereda eleverna inför fortsatta studier samt tillgängliggöra och lyfta fram forskning och olika typer av litteratur.

- **Skolbiblioteket ska aktivt arbeta för att samtliga elever ges möjlighet till delaktighet och inflytande över skolbiblioteket och dess verksamhet**
  Skolbiblioteket ger eleverna möjlighet att vara delaktiga i och ha inflytande över verksamheten utifrån sina förutsättningar.

- **Skolbibliotekets verksamhet är en del av det systematiska kvalitetsarbetet**
  Skolbibliotekets verksamhet ska därför kontinuerligt planeras, följas upp och utvecklas utifrån elevernas behov, skolans övergripande mål samt målen i denna plan och detta görs som en del av skolans och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Riktade insatser

Skolbiblioteken ska genom sin utformning och verksamhet vara tillgängliga för alla elever oavsett språk, bakgrund eller förutsättningar, och bidra till att varje elev når så långt i sin kunskapsutveckling som möjligt. Elever med funktionsnedsättning, elever som tillhör en nationell minoritet samt elever med annat modersmål än svenska ska beaktas särskilt. Genom en medveten gestaltning skapas en tillgänglig, trygg, trivsam och intressant miljö som lockar alla elever och bjuder in dem att både ta del av och bidra till verksamheten. Det svenska språkets utveckling främjas aktivt, liksom flerspråkighet, som ses som en värdefull resurs för lärande och som en källa till identitetsskapande.

- **Skolbiblioteket ska prioritera och rikta insatser till de elever som har störst behov**
  Fokus ligger på att utveckla elevernas språkliga och digitala förmågor och att väcka läslust. Det innebär bland annat att erbjuda lättlästa böcker och annan media, talböcker och punktskriftsböcker.

- **Skolbiblioteket ska bidra till elevernas språkutveckling på modersmålet och ge möjlighet att utveckla och bevara kontakt med olika språk och kulturer**
  Skolbiblioteket erbjuder därför litteratur och media på elevernas modersmål och på de nationella minoritetsspråken. Eftersom Huddinge kommun är ett finskt förvaltningsområde ska skolbiblioteken särskilt uppmärksamma det finska språket och den finska kulturen och, utifrån elevernas behov, tillgängliggöra medier på finska.

- **Skolbiblioteket synliggör flerspråkighet och de nationella minoritetsspråken**
  Detta kan ske genom att i skolbiblioteket förmedla ett synsätt där flerspråkighet ses som en tillgång och genom att exempelvis tillgängliggöra och synliggöra media på olika språk, skyltning, tillgång till parallellspråkiga böcker, temadagar samt uppmärksammande av olika högtider.

Skolbibliotekets förutsättningar

- **Alla elever i de kommunala grundskolorna ska ha tillgång till bemannade skolbibliotek på den egna enheten.**
  Närheten till skolbiblioteket är central för att skolbiblioteket ska kunna utgöra en integrerad del av undervisningen och på så sätt bidra till elevernas läs- och kunskapsutveckling i vardagen. Om det finns särskilda skäl får skolbiblioteket i stället tillhandahållas på en annan av kommunens grundskolor eller på kommunens folkbibliotek. Det kan exempelvis vara aktuellt om skolan har få elever eller om det finns ett skolbibliotek eller folkbibliotek i den egna skolenhetens direkta närhet, så att skolbiblioteksverksamheten kan användas på ett ändamålsenligt sätt. Huvudmannen ansvarar för att ändamålet med skolbiblioteksverksamheten uppnås även när verksamheten tillhandahålls på annan plats.

Undantag tillämpas för följande grundskolor:

- Skansbergsskolan har cirka 95 elever och ligger i direkt anslutning till Segeltorpsskolan, där skolbibliotek finns. Närheten gör det möjligt för eleverna att använda skolbiblioteket som en del av undervisningen.

- Grindstuskolan har cirka 95 elever. På grund av skolans ringa storlek tillhandahålls skolbiblioteksverksamheten genom Vårbyskolans skolbibliotek. Vårbyskolan och Grindstuskolan ingår i samma rektorsområde, och Vårbyskolan har ett fullt utrustat skolbibliotek. Grindstuskolan har även tillgång till Vårby bibliotek.

- **Skolbibliotekarien har kompetens för uppdraget**
  Huvudmannen ska enligt skollagen sträva efter att för skolbiblioteksverksamheten anställa personal som i första hand har en examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap och i andra hand en examen från en annan relevant högskoleutbildning. Vid rekrytering till skolbiblioteksverksamheten ska denna inriktning beaktas och relevant kompetens efterfrågas utifrån skolbibliotekets uppdrag och lokala förutsättningar.

- **Skolbibliotekets bemanning svarar mot uppdraget**
  Skolbiblioteket ska vara bemannat i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. Bemanningens omfattning och organisering behöver därför utgå från elevernas behov, elevsammansättning, skolans storlek och andra lokala förutsättningar samt skolbibliotekets uppdrag. Bemanningen kan organiseras på olika sätt och behöver inte innebära en viss anställningsgrad på varje skolenhet. Inom grundskolans systematiska kvalitetsarbete följs skolbiblioteksverksamheten upp utifrån hur bemanning och organisering ger förutsättningar för att skolbibliotekets ändamål ska uppnås.

- **Skolbibliotekets bemanning och öppettider ger eleverna tillgång till skolbiblioteket**
  Skolbibliotekets öppettider samt bemanning ska ge alla elever möjlighet att regelbundet besöka biblioteket, ta del av dess verksamhet och få stöd och interagera med skolbibliotekarien. Öppettiderna samt när skolbiblioteket är bemannat kommuniceras tydligt till elever, lärare och annan pedagogisk personal.

- **Skolbibliotekets lokal är lättillgänglig, ändamålsenlig och trygg**
  Skolbibliotekets lokal och dess utformning ger möjlighet för alla elever att självständigt besöka skolbiblioteket och delta i dess verksamhet samt att arbeta och läsa både enskilt och i grupp och ger plats för både studiero och samtal.

- **Skolbiblioteket ska ha ett brett, kvalitativt, målgruppsanpassat och aktuellt medieutbud**
  Mediabeståndet ska bestå av analoga och digitala medier som kan användas som en del av undervisningen och under elevers fritid. Skolbibliotekarien stämmer därför regelbundet av elevers och lärares behov och önskemål kring media och uppdaterar mediabeståndet genom bevakning av ny media samt gallring och inköp.

Barn- och utbildningsförvaltningen stödjer grundskolorna

Barn- och utbildningsförvaltningen stödjer skolornas skolbiblioteksverksamhet genom att:

- ge alla skolor tillgång till en samordnande skolbibliotekarie, vars uppdrag är att skolbiblioteken i högre grad ska bidra till elevernas lärande och kunskapsutveckling,
- erbjuda kompetensutveckling för rektorer, för att ge en gemensam kunskapsbild och grundläggande förutsättningar att ta ansvar för skolbiblioteksfrågan – med individuellt stöd vid behov,
- anordna kontinuerliga nätverk och kompetensutveckling för skolbibliotekarier,
- tillhandahålla ett gemensamt bibliotekssystem, där samtliga skolors bestånd finns registrerat i en gemensam katalog för utlåning, återlämning, reservation och statistik.

Huvudmannens ansvar

En välfungerande skolbiblioteksverksamhet kräver tydliga mål, uppföljning och analys för att säkerställa att verksamheten ger eleverna tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek och bidrar till deras lärande, läsning, språk- och kunskapsutveckling samt medie- och informationskunnighet.
Skolbiblioteket är därför en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektor följer upp skolbibliotekets förutsättningar och verksamhet och analyserar hur bemanning, kompetens och användning i undervisningen bidrar till att skolbibliotekets ändamål uppnås.

På huvudmannanivå följs skolbiblioteksverksamheten upp inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Uppföljningen sker genom dialog, analys och gemensam reflektion mellan rektor och berörda funktioner på central förvaltning. Uppföljningen ger underlag för att identifiera styrkor och utvecklingsbehov samt för att planera och följa upp insatser på såväl skolenhets- som huvudmannanivå.